

Додаток 14
до Положення про організацію освітнього
процесу в Таврійському національному
університеті імені В.І. Вернадського

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва
Кафедра музичного мистецтва
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту **М.І. Антоненко**

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	бакалавр (назва освітнього рівня)
галузь знань	02 Культура і мистецтво (шифр і назва галузі знань)
спеціальність (спеціалізація)	025 «Музичне мистецтво» (код і назва спеціальності (або спеціалізації))
освітня програма	Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство (назва освітньої програми)
тип дисципліни	Обов'язкова (обов'язкова / вибіркова)

Київ 2020

Навчальна програма *Камерний ансамбль* для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Укладач: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Академії мистецтв імені С.С. Прокоф'єва О.О. Глазунов

Рецензенти:

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри музичного мистецтва Академії імені С.С. Прокоф'єва

Протокол від «16» жовтня 2020 року № 1/2

Завідувач кафедри, доцент _____ Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

© 2020 рік

© Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва, 2020 рік

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Вокал «академічний»

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	9	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	270		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2-4	Лекції:	-	4
Семестр:	3-8	Практичні заняття:	88	6
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	1	Семінарські заняття:	-	-
		Індивідуальні заняття:	-	
самостійна робота:	2	Самостійна робота:	182	
Форма підсумкового контролю:	екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності

Основними завданнями вивчення дисципліни «Камерний ансамбль» є:

- ≡ поглиблення загальної музичної грамотності студента, розширення його музичного кругозору;
- ≡ розвиток музичних здібностей: ритму, слуху, музичної пам'яті, поліфонічного, гармонічного мислення, емоційності;
- ≡ формування комплексу виконавських навичок і умінь гри в ансамблі з урахуванням можливостей і здібностей студента;
- ≡ оволодіння основними видами виконавської техніки, необхідними для відтворення художнього образу, відповідного задуму автора музичного твору;
- ≡ формування та розвиток навичок читання нот з аркушу, ансамблевої гри, акомпанування, транспонування;
- ≡ розвиток естетичного смаку на кращих зразках музичного мистецтва від класики до сучасності;
- ≡ розвиток самостійності у вирішенні художніх завдань інтерпретації;
- ≡ формування та розвиток навичок публічного виконання: виконавської волі, естрадної витримки, артистизму.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Камерний ансамбль» необхідно:

- забезпечити навчання майбутнього фахівця за принципом поступового та комплексного накопичення професійних і виконавських навичок;
- сприяти в процесі навчання найбільш повному розкриттю його індивідуальності і творчого потенціалу;
- виховати навички самостійної роботи, уміння узагальнювати і творчо застосовувати у практичній діяльності отримані знання.

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Спеціальний інструмент, Концертмейстерський клас	Виконавська практика, Інструментальний ансамбль

Примітка. Зазначається місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі програми підготовки фахівця, перелік дисциплін, що передують (препозит), а також ті, які забезпечуються (постпозит) цією навчальною дисципліною, перелік раніше здобутих результатів навчання тощо;

Основні форми роботи

Дисципліна «Інструментальний ансамбль» спрямована на :

Створення на заняттях сприятливого психологічного клімату. Поступове ускладнення навчальних вимог до учня (студента). Ілюстрація викладачем

вокального матеріалу на високому професійному рівні (голос викладача - еталон, взірець для наслідування),

Викладач з фаху також здійснює:

- постійне спостереження за виконавською та педагогічною практикою студента;
- співпрацю з СНТТ (організація та проведення методичних семінарів, студентських конференцій тощо);
- участь у написанні студентом реферату з педагогічної підготовки;
- використання технічних засобів навчання у спеціальному класі, таких як запис виконання студента з наступним аналізом; знайомство з художньою інтерпретацією кращих виконавців; фіксація процесу роботи викладача зі студентом; аудіо та відео-посібники, доповіді, лекції та ін.;
- контроль за виконавською практикою студента.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 14	ПРН 11	ПРН 5	ПРН 9
ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПРН 14	ПРН 11	ПРН 5	ПРН 9
ЗК 12. Здатність	ПРН 14	ПРН 11	ПРН 5	ПРН 9

працювати автономно.				
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 14	ПРН 11	ПРН 5	ПРН 9
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17
СК 12. Здатність	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17

збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.				
СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	ПРН 14	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 17

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Роль камерного музикування у культурно-мистецькому розвитку країн Європи. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.

Вивчення камерної музики відіграє значну роль у вихованні музиканта-професіонала. Камерне музикування як форма творчого спілкування є найбільш довершеним засобом особистісного становлення митця. Сприяє професійній зрілості музиканта, розширює світогляд та формує високі моральні якості.

Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства

Однакове розуміння музикантами ідейно-художнього змісту музичних творів, логіки розвитку музичної думки, підкорення індивідуальних дій колективному завданню, ідентифікація виконавської техніки у різних партіях ансамблю. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою та піти назустріч.

Тема 3. Технологічні засади ансамблевого музикування

Способи звуковидобування і звуковедення, відтворення засобів музичної виразності, організація горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпоритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Тема 4. Передумови для реалізації творчого задуму в ансамблі

Аналогічне розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації та логічне взаємне використання засобів музичної виразності; спільне емоційно-художнє переживання учасниками ансамблю.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма		
	Всього	у тому числі	
прак.		с.р.	
Тема 1. Роль камерного музикування у культурно-мистецькому розвитку країн Європи. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.		22	44
Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства		22	46
Тема 3. Технологічні засади ансамблевого музикування		22	46
Тема 4. Передумови для реалізації творчого задуму в ансамблі		22	46

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма		
	Всього	у тому числі	
прак.		с.р.	
Всього		88	182

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота передбачає опрацювання всього матеріалу дисципліни (оволодіння музичним інструментом, робота з підручниками, навчальними і методичними посібниками, застосування інноваційних технологій тощо). Викладач визначає зміст самостійної роботи студентів і спрямовує їх діяльність на засвоєння навчального матеріалу, акцентує увагу на головних питаннях дисципліни «Спеціальний інструмент (фортепіано)», розробляє методичні рекомендації для оволодіння музичним інструментом, пропонує питання для самоконтролю. Це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових занять, і проводиться з метою ретельного опрацювання та закріплення навчального матеріалу.

Ефективність занять залежить від умінь викладача правильно визначити індивідуально-психологічні особливості студента, рівень його музично-естетичного розвитку, ступінь володіння музичним інструментом.

Для самостійної роботи студентів використовуються два типи завдань. Завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах індивідуальних занять, виносяться для самостійного опанування студентом. Студент має опрацювати літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять. Завданнями практичного характеру є практичне опанування певними піаністичними навичками та вміннями. Під час самостійних занять студенти не тільки освоюють твори в художньому і технологічному аспектах, але і проводять порівняльний аналіз різних редакцій, різних інтерпретацій творів використовуючи аудіо та відео ресурси Інтернету, бібліотеку тощо.

Контроль за самостійною роботою студента здійснює викладач на кожному занятті, перевіряючи рівень засвоєння музичних творів. Підсумковий контроль здійснюється під час контрольних заходів у відповідності до робочих навчальних планів (контрольний урок, технічний залік, диференційований залік, іспит). Критерії оцінювання самостійної роботи студентів збігаються із загальними критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів.

№	Зміст завдання	Література	Академічний контроль
1	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	Нотна література	На занятті
2	Самостійний розбір партії.	Нотна література	На занятті
3	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	Нотна література	На занятті
4	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються.	Нотна література	На занятті
5	Робота над звуком, інтонацією, ритмом. Відпрацювання динамічних відтінків.	Нотна література	На занятті
6	Відпрацювання основних методів виховання сценічної	Нотна література	На занятті

	витримки		
7	Самостійний пошук і прослухування аудіо- та відеозаписів творів, що вивчаються.	Нотна література	На занятті

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковими формами контролю з дисципліни **Камерний ансамбль** за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є іспити у 4,6,7 семестрах, залік з оцінкою у 3,5 семестрах та державний екзамен наприкінці 7 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент освітнього ступеня «Бакалавр» мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару. Репертуар, що вивчається та апробується на сцені студентом, фіксується у **особовій репертуарній картці студента**, яка слугує матеріалом для характеристики державній екзаменаційній комісії. Репертуарні картки віддзеркалюють весь творчий шлях студента, свідчать про ступінь його виконавської активності, виключають повтори на заліках та іспитах виконуваних раніше творів, дозволяють ліквідувати нестачу у репертуарі студента творів тих або інших жанрів та стилів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-39	FX	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Нотна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем фортепіанного виконавства.
4. Методична література з питань фортепіанної майстерності.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики. М.: Музыка, 1965. 272 с.
2. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники. –М.: Музыка, 1971 94 с.
3. Мильман М. Мысли о камерно-инструментальной педагогике и исполнительстве – Камерный ансамбль. *Педагогика и исполнительство*: М.: Музыка, 1979. С. 48–63.
4. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. К.: 5Муична Україна, 1974. Ч. 170 с.
5. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. К.: Мистецтво, 1964. Ч. II 154 с

Додаткова

1. Арутюнян И.Е. Некоторые вопросы методики преподавания камерного ансамбля. Ереван.: Луйс, 1986. 90 с.
2. Аджемов К.Х. Двухчастные скрипичные сонаты Моцарта в классе камерного ансамбля. *Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство*: М.: Музыка, 1979. С. 77–95.
3. Благой Д. Искусство камерного ансамбля и музыкально-педагогический процесс. *Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство*: М.: Музыка, 1979. С. 5--31.
4. Благой Д.Д. Камерный ансамбль и различные формы коллективного музицирования. *Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство*: Сб. статей. Вып.2. М.: Музыка, 1996. С.65–67
5. Боровик М.К. Український радянський камерно-інструментальний ансамбль К.: Музична Україна, 1968. 207 с.
6. Григорьев В. Леонид Коган. М.: Музыка, 1984. 30с.
7. Гуревич Л. Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации. Л.: Музыка, 1988. 165с.
8. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры. Л.: Музыка, 1988. 56 с.
9. Кан А. Радости и печали: Размышления Пабло Казальса. М.: Прогресс, 1977. 229с.
10. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. 272 с.
11. Мейлих Е. Джордже Энеску. Л.: Музыка, 1980. 80 с.
12. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. Посібник. Кіровоград : „ІмексЛТД”, 2009. 232 с.
13. Раабен Л. Жизнь замечательных скрипаче. М., Л.: Музыка, 1967. 212 с.
14. Стеценко В. Закономірності інтонування на скрипці. К. Музична Україна, 1972. 60 с.

Інформаційні ресурси

1. https://books.google.com.ua/books/about/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81.html?id=l4_zCQAAQBAJ&redir_esc=y
2. https://books.google.com.ua/books?id=8ErzCQAAQBAJ&hl=ru&source=gbs_book_similarbooks
3. <https://core.ac.uk/download/pdf/33687467.pdf>